

Hrazení bystřin a následné krajinné změny

Michal Vokurka
Historický ústav AV ČR
vokurka@hiu.cas.cz

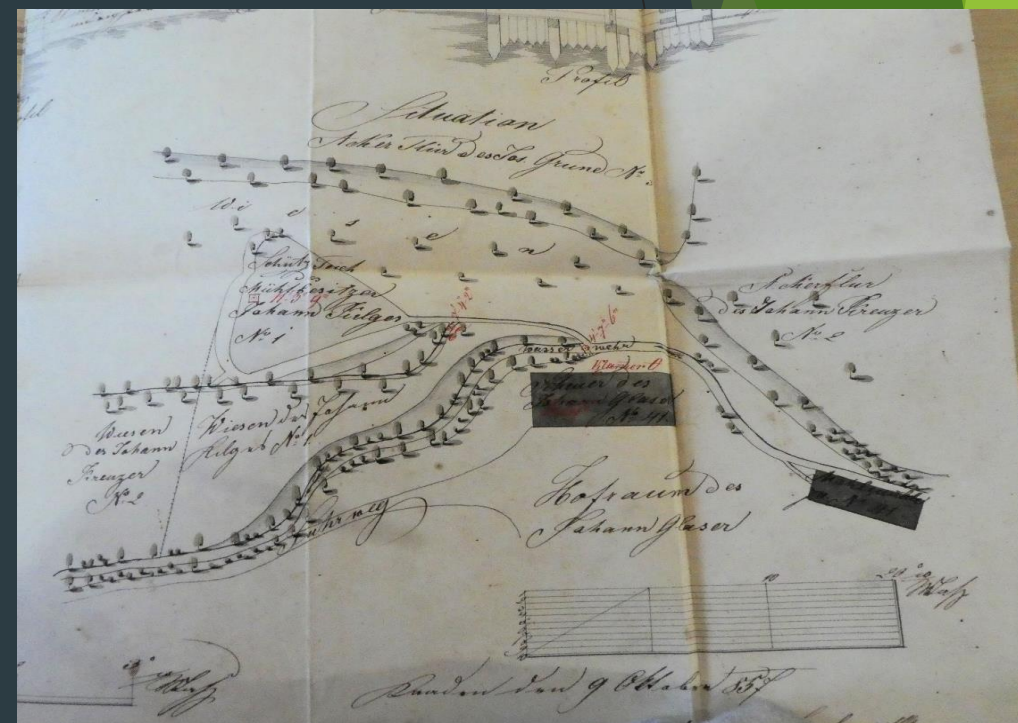
Hrazení bystřin

- Obor na pomezí vodohospodářství a lesnictví - technické a biologické zásahy
- Snaha regulovat odtok a jeho možný negativní vliv na infrastrukturu, budovy, pozemky atd.
- Bystřina - malý vodní tok, prudký a nepravidelný spád, kolísavý průtok

Historie oboru

- Rozvoj souvisí se zájmem o turistiku a ekonomizací horských oblastí
 - Úpravy koryta - příčné a podélné
 - Úpravy povodí - půdní pokryv (zalesnění)
 - Legislativní úprava od 1884 (Předlitavsko)
 - Politické, sociální, ekonomické aspekty
-

Zákony č. 116 a 117/1884

- ▶ 116/1884: meliorace + zřízení státního fondu na náhradu škod
- ▶ 117/1884: o neškodném svádění vod - preventivní opatření, vymezení práv a povinností, parametry výstavby
- ▶ Z. č. 117/1884 platil až do roku 1960
- ▶ Pozdější legislativa (lesní zákony): 166/1960, 61/1977, 289/1995

117.

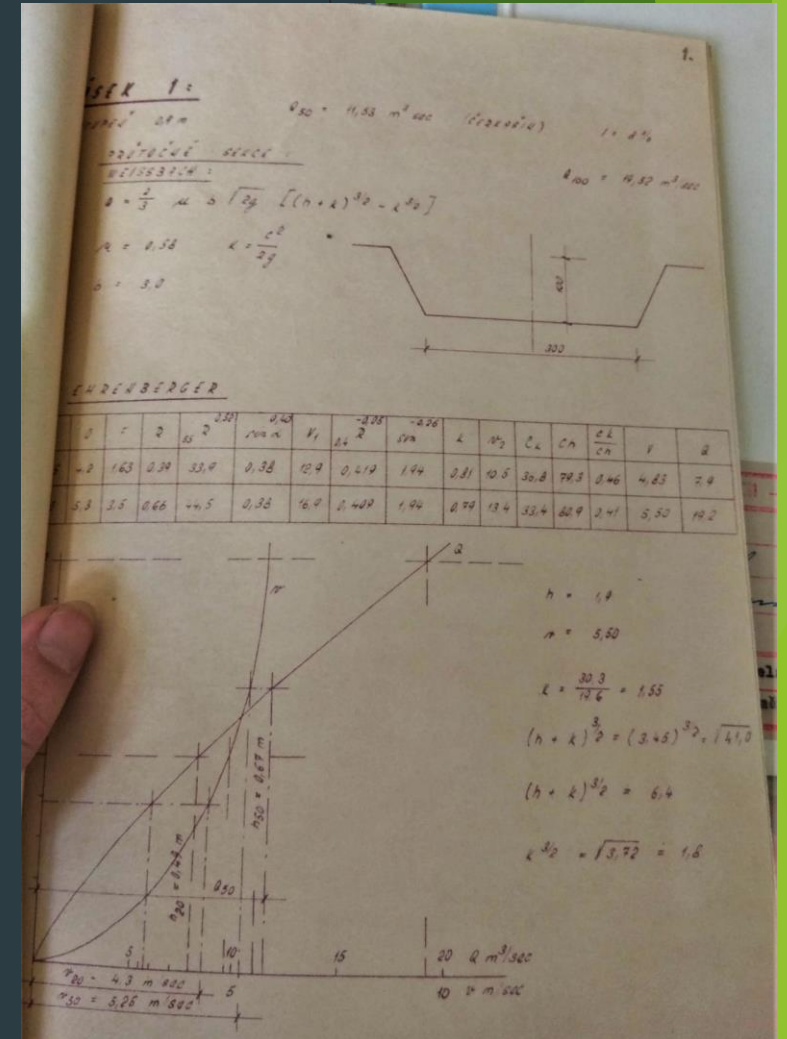
Gesetz vom 30. Juni 1884,

betreffend Vorkehrungen zur unschädlichen Ableitung von Gebirgswässern.

Modelová území (ČSR - ČSSR)

- Povodí Bečvy a Odry
- Rakovnicko - Lounsko
- Krkonoše (povodeň 1882)
- Později Pováží + Krušné hory

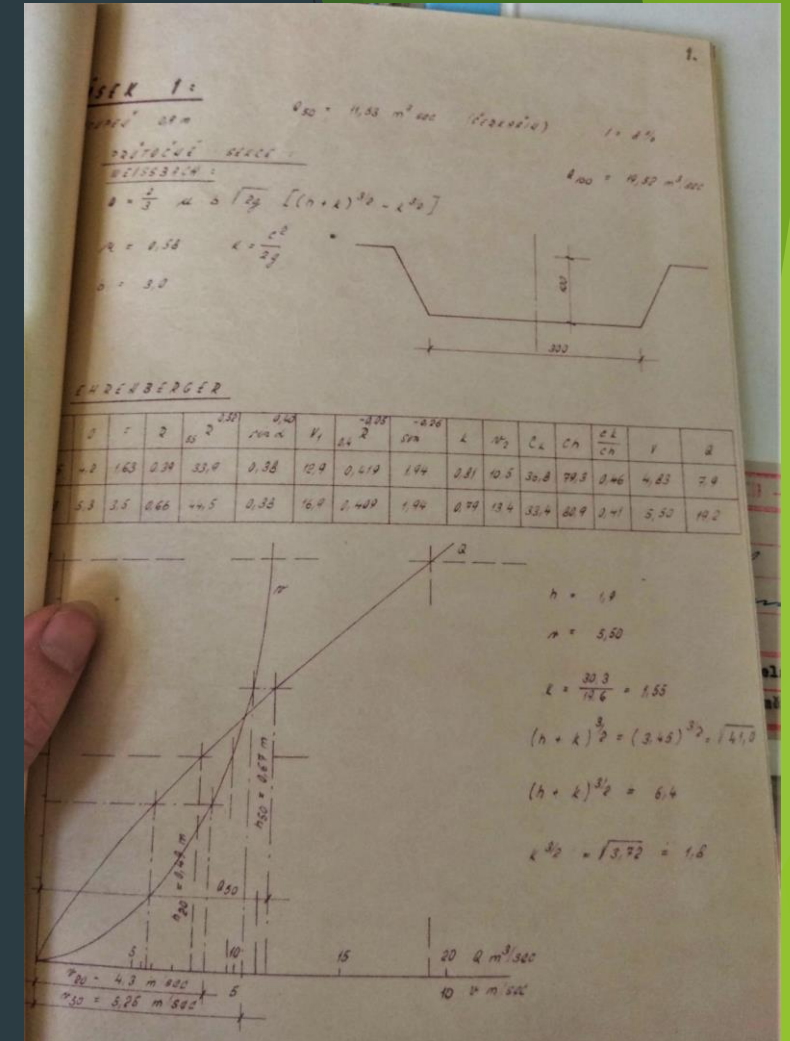
Hrazení bystřin v povodí Bečvy a Odry (1900-1935)

- ▶ Málo zalesněné horské oblasti (pastva)
- ▶ Kanál Dunaj-Odra (-Labe)
- ▶ Přírodě blízká řešení (málo betonu)
- ▶ Výsadba nepůvodních druhů
- ▶ Práce pro nezaměstnané městské dělnictvo a trestance

Krušné hory (1970-1980)

- ▶ Odlesnění v důsledku znečištění prostředí
- ▶ Změna hydrologického režimu
- ▶ Ohrožení sídel a industriálních provozů
- ▶ Betonové prefabrikáty i přes vědomí jejich nevhodnosti
- ▶ 1974: konference k 90. výročí vzniku oboru

Závěr

- ▶ Ochrana objektů, životů, ploch, majetku...
- ▶ Malé zásahy s velkým impaktem
- ▶ Využití nových ploch / nové využití (zalesnění, zástavba)
- ▶ Transfer znalostí, technologie (Alpy, Japonsko)
- ▶ „Důkaz“ vyspělosti státu / národa
- ▶ Kartografické prameny k vodním tokům a jejich okolí

Děkuji za pozornost!

Michal Vokurka
Historický ústav AV ČR
vokurka@hiu.cas.cz